Elektronická kultura a sémiotika

<style> body { background-image:url(https://fhs.cuni.cz/FHS2026-2005-version1-bgtransparent.jpg); background-repeat:repeat x; background-size:contain; } p { font-size:120%!important; text-align:justify; } </style>
1. listopadu

otevření podávání přihlášek
31. března

ukončení podávání přihlášek
prezenční

forma studia

Proč studovat program Elektronická kultura a sémiotika

V čem jsou nová média skutečně nová, jakým způsobem reprezentují a zakrývají svět na pomezí reality a virtuality? Jakým způsobem je současná elektronická kultura kulturou mytickou a jaké mýty v ní žijí a pře žívají? Jak dekódovat narativy nových médií a elektronické kultury? S důrazem na sémiotickou reflexi komunikačních procesů se zaměřujeme na svébytný průsečík literatury, vizuality, nových médií, naratologie, umění, ale i architektury coby obrazu veřejného prostoru. Studium u nás vychází z filosofických inspirací, ale vyznačuje se skutečnou mezioborovostí, neboť fenomény současného světa a související procesy semiózy, reprezentace a interpretace nahlížíme v pravém slova smyslu komplexně a z mnohdy netradičních úhlů pohledu.

Program Elektronická kultura a sémiotika je jedinečný v tom ohledu, že je v něm kladen důraz na nezbytnou míru klasického vzdělání, které bývá v analýze nových médií často opomíjeno. Proto jsou vedle kurzů z oblasti vizuální rétoriky, sociologie či sémiotiky nových médií a reklamy stěžejní součástí studijního plánu také předměty věnované filosofii, klasické rétorice, naratologii, dějinám umění, ikonologii, kulturní paměti či otázkám spojeným literárním kánonem.

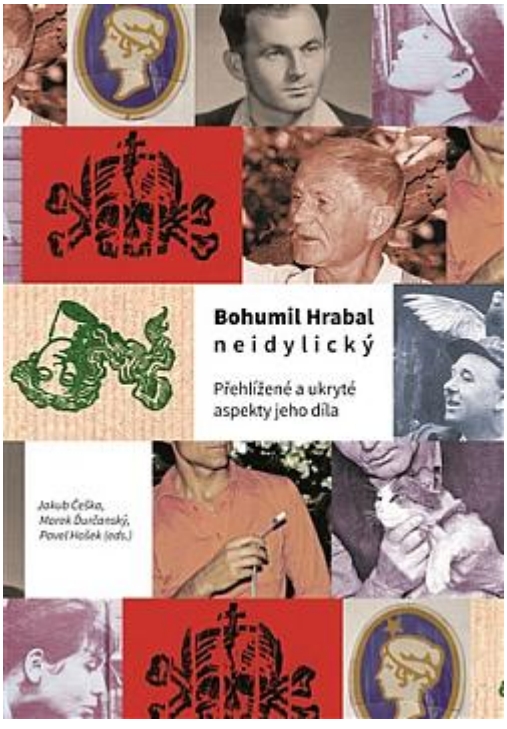
Absolventi a absolventky našeho studia tak jednak získávají odborné kompetence, které jim umožní netriviálně interpretovat aktuální mediální fenomény a suverénně se pohybovat napříč jednotlivými reprezentačními dimenzemi současného světa, ale zároveň jim studium umožňuje rovněž kriticky nahlédnout samotnou teoretickou reflexi z klasických rétorických, filosofických, uměnovědných či literárně-teoretických pozic. S takto získanou kulturní kompetencí pak mohou účinně a efektivně projasňovat otázky a problémy, které na poli úzce vymezeného žánru či teorie nelze účinně zodpovědět.

Na magisterské studium je možné na fakultě navázat doktorským studiem v programu Sémiotika a filosofie komunikace.

?
Aktivity vyučujících a studujících programuElektronická kultura a sémiotika

Jakub Češka, Marek Ďurčanský a Pavel Hošek (eds.): *Bohumil Hrabal neidylický: Přehlížené a ukryté aspekty jeho díla*

V závěru roku 2025 vyšla publikace Bohumil Hrabal neidylický: přehlížené a ukryté aspekty jeho díla , na níž se spolu s dalšími domácími i zahraničními odborníky podílelo hned několik našich kolegů z Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy. Do knihy svými texty přispěl a spolueditoval ji garant studijního programu Elektronická kultura a sémiotika docent Jakub Češka.

Monografie Bohumil Hrabal neidylický navazuje na stejnojmennou mezinárodní konferenci, která se v dubnu 2024 konala v Nymburce, kde Hrabal strávil významnou část svého života. Vedle odborných textů kniha nabízí rovněž kompletní přepis unikátních audionahrávek hovorů Bohumila Hrabala zaznamenaných při adventních setkáních na evangelické faře v Libici nad Cidlinou v první polovině osmdesátých let, které před dvěma lety objevil jeden z autorů publikace, profesor Pavel Hošek (ETF UK).

Kniha **M. Fikejzové** *Misgendering z perspektivy filozofie jazyka*

V Nakladatelství Karolinum v rámci edice SLON - Gender sondy vyšla kniha Misgendering z perspektivy filozofie jazyka , jejíž autorkou je absolventka našeho studijního programu Michaela Fikejzová .

Anotace knihy:
Kniha se zabývá fenoménem misgenderingu, tedy nevhodného určení genderu osoby v komunikačních situacích, a propojuje perspektivy genderových studií, feministické filozofie a filozofie jazyka. Autorka ukazuje, že misgendering nemusí být vždy záměrně hostilní, a představuje typologii různých forem misgenderingu, včetně neintencionálních chyb v referenci způsobených například zmatením. K tomu využívá koncept mentálních složek Françoise Recanatiho, který se zaměřuje na způsoby reference mluvčích. Při zkoumání genderu v rámci komunikativního chování vychází primárně z teorie performativity genderu Judith Butler a z prací teoretiček a teoretiků zabývajících se přímo oblastí trans* studií, jako je Jack Halberstam, Talia Mae Bettcher či Robin Dembroff. Autorka kriticky reflektuje jazykovou praxi, ve které je gender za účelem reference přiřazován na základě sociálně konvencionalizovaných znaků, jako je vzhled, gestikulace, hlas či oblečení. Tyto znaky, ačkoliv se mohou zdát samozřejmé, mohou být interpretovány jako matoucí, nezřejmé či „nesprávné“, a právě v těchto momentech dochází k misgenderingu. Pomocí analýzy modelových situací autorka odhaluje limity Recanatiho pojetí mentálních složek, obzvláště s ohledem na nahlížení aspektu genderu v rámci reference jako zřejmého a neproblematického. Kniha tudíž přispívá jak k genderovým studiím, tak k filozofii jazyka.

Docent Jakub Češka hostem podcastu The English College in Prague

Garant studijního programu Elektronická kultura a sémiotika a odborník na dílo Milana Kundery docent Jakub Češka byl hostem literárněvědného podcastu gymnázia The English College in Prague , kde v kontextu Kunderovy poetiky hovořil o jeho prvním románu Žert.

Zde si můžete pustit celý záznam rozhovoru . Moderuje dr. Josef Švéda .

„Nespoléhejme jen na inteligentní technologie“ – rozhovor s absolventem Michalem Gladišem v magazínu Forum

V magazínu UK Forum vyšel rozhovor s odborníkem na problematiku technologií využívajících AI Michalem Gladišem, jenž před několika lety absolvoval náš studijní program a nedávno na Fakultě humanitních studií v rámci programu Sémiotika a filosofie komunikace obhájil i doktorskou práci. V současné době působí jako konzultant v Kempelenově institutu inteligentních technologií v Bratislavě. V rámci svého výzkumu se věnuje etickým otázkám souvisejícím s používáním asistenčních systémů založených na umělé inteligenci.

Rozhovor si můžete přečíst zde.

Nebeská modř v překladu absolventa EKS Jakuba Zítka

Na pultech knihkupectví se vůbec poprvé v češtině objevuje novela Nebeská modř spisovatele a filosofa Georgese Bataille. Text z francouzštiny přeložil a doslovem opatřil absolvent studijního programu Elektronická kultura a sémiotika a doktorand programu Sémiotika a filosofie komunikace na FHS UK **Jakub Zítko**.

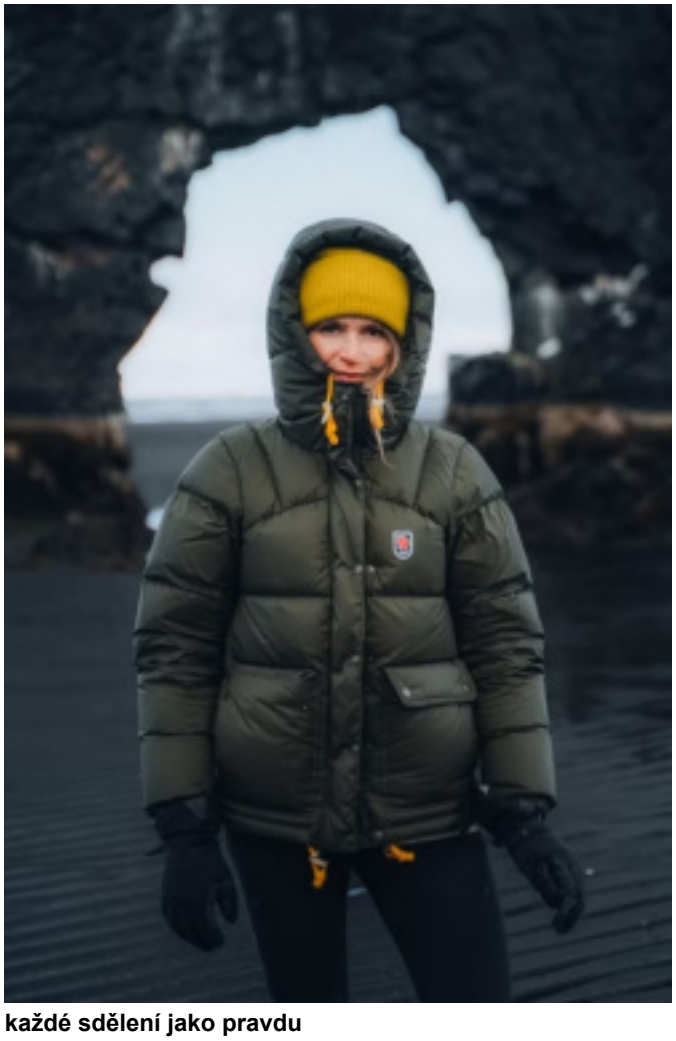
Kontroverzní a fascinující novela Nebeská modř nás vtahuje do politicky a sociálně napjaté Evropy třicátých let. Protagonista Troppmann, zmítaný apatií a destruktivními impulzy, postupně prochází Paříží, Vídní nebo Barcelonou, až nakonec sezná nemožnost uniknout vlastnímu osudu. Je fascinován smrtí, erotikou a absurditou, sleduje rozklad vlastní identity i společnosti kolem sebe. Násilím prostoupená touha jej unáší do míst, v nichž zuří občanské nepokoje, dochází k atentátům nebo se schyluje k válce. A představa smrti, její dechberoucí blízkost, znamená jediný způsob, jak takovou touhu ukojit. Setkání s ní nevede ke zbabělému ponížení – naopak se překlápí v bezbřehé přitakání životu, které Troppmann zakouší v náručích svých tří osudových milenek.

Dílo vzniklé v polovině třicátých let, avšak vydané až roku 1957, vyniká kombinací svrchované obraznosti, existenciálních úvah a provokativního, často až tabuizovaného obsahu. A nejen že odráží krizi meziválečné Evropy, ale zároveň nutí i dnešní čtenáře konfrontovat temné a iracionální aspekty lidské povahy.

Naše absolventka Lenka Vojtíšková získala Charles Sanders Peirce Young Scholar Award

Studentka doktorského programu Sémiotika a filosofie komunikace a absolventka programu Elektronická kultura a sémiotika **Lenka Vojtíšková** uspěla na Mezinárodní letní škole sémiotiky , kde za svůj příspěvek (Im)material Language: Revealing Body through Metaphor obdržela ocenění *Charles Sanders Peirce Young Scholar Award*. S cenou se pojí stipendium pro mladé badatele a badatelky udělované Institute for Studies in Pragmaticism na Texas Tech University . Rozhovor s kolegyní si můžete přečíst na hlavním webu programu EKS .

?Teru Menclová: Díky EKS jsem se naučila nevnímat každé sdělení jako pravdu

„Spousta lidí se snaží napasovat do škatulek daných aktuálními trendy a dávat sledujícím jednoduše to, co se od nich očekává," vypráví absolventka magisterského studijního programu Elektronická kultura a sémiotika Teru Menclová. Už

od studií se věnuje marketingu, copywritingu a sociálním sítím. Začínala focením koncertů a festivalů, přes reportáže a reklamu se dostala k dalším eventům a svatbám. Na sociálních sítích se podílela na budování velkých značek jako Milka, T-Mobile, Jacobs a Pickwick. Dnes je nadšenou cestovatelkou, vede blog a doplňuje ho fotografiemi z cest napříč Islandem a Norskem. Svou vášeň pro cestování uplatňuje i rámci nově získané licence horské průvodkyně. Jak ve svém pestrém pracovním i osobním životě využívá dovednosti získané při studiu sémiotiky? Promluvili jsme si o principech dobré komunikace a tipech, jak předejít vyhoření ve zrychlené době.

? Celý rozhovor

Letní sémiotická škola „Znak je jako bonboniéra“

Ve dnech 7.-10. srpna 2022 v areálu broumovského kláštera proběhla již tradiční letní sémiotická škola pořádaná studijním programem EKS – tentokrát na téma „Znak je jako bonboniéra". Kromě vyučujících z Fakulty humanitních studií zde se svými příspěvky vystoupili také hosté z katedry obecné lingvistiky Univerzity Palackého a doktorandi z našeho studijního programu Sémiotika a filosofie komunikace .

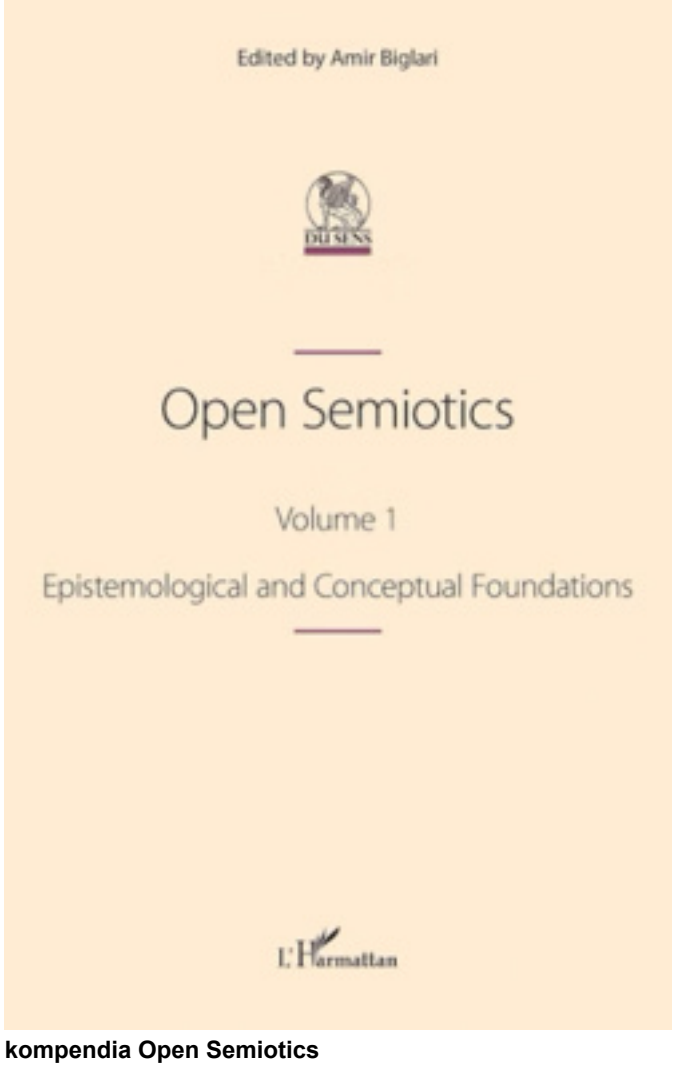
Mezinárodní letní škola sémiotiky na FHS

V srpnu roku 2023 hostil studijní program Elektronická kultura a sémiotika mezinárodní letní školu International Semiotic Summer School in Prague: Visual Metaphors . Na organizaci akce se kromě Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy podílela také Boloňská univerzita, Palackého univerzita v Olomouci, Univerzita v Sofii, The Erasmus School of Philosophy in Rotterdam a RWTH Aachen University. Letní školy se aktivně zúčastnilo na 80 studujících z domácích i zahraničních univerzit a rovněž řada předních akademiček a akademiků.

Procházka Polabím po stopách Bohumila Hrabala

V květnu 2023 se pod odbornou garancí docenta Jakuba Češky uskutečnila procházka z Nymburka do Kerska, během které studující programu EKS a další zájemci o tvorbu Bohumila Hrabala mohli navštívit místa spojená s významnou částí spisovatelova života a připomenout si vybrané Hrabalovy texty, které s těmito lokalitami souvisejí. Jednou ze zastávek byla také Hrabalova chata v Kersku, kterou před dvěma lety od soukromých majitelů odkoupil Středočeský kraj, a tak bylo možné do ní – zatím pouze výjimečně – nahlédnout. Kraj nyní pracuje na návratu chaty do původní podoby a v příštím roce by v jejích prostorách měla být veřejnosti zpřístupněna stálá expozice věnovaná Hrabalovi.

Martin Švantner a Linda Šagátová přispěli do kompendia Open Semiotics

Vyučující programu Elektronická kultura a sémiotika doktor Martin Švantner spolu s naší studentkou Lindou Šagátovou přispěli do mezinárodního sémiotického souboru Open Semiotics vydávaného francouzským nakladatelstvím Éditions L'Harmattan . Jejich text Signs of the muses: Feeling, emotion and inference najdete v prvním svazku kompendia s podtitulem *Epistemological and Conceptual Foundations*.

Tichá pošta mezi Bohemií a Buddhou (Ondřej Váša, ed.)

V Nakladatelství Togga vyšla publikace Tichá pošta mezi Bohemií a Buddhou , kterou editoval náš kolega doktor Ondřej Váša a do které svými texty přispěli Daniel Berounský, Luboš Bělka, Jiří Holba, Jakub Chavalka, Zuzana Kubovčáková a Jakub Šenovský.

Anotace knihy:
Sborník textů zachycuje pomyslný šepot, jenž už několik staletí šveholí mezi východními tradicemi buddhismu a naslouchajícími českými adresáty. Avšak nejen to: vedle reflexe buddhismu v českých zemích od prvotního středověkého zájmu přes autory kolem poněkud bizarního časopisu Ruch filosofický až po rok 1989 se věnuje i neortodoxní buddhistické tradici bönu, šíření Dógenova zenového učení v Japonsku či blízkosti myšlenkové tradice buddhismu a uvažování Martina Heideggera. Cílem knihy tedy není podat systematický výklad určitých aspektů buddhistické tradice, ale představit toto učení ve spektru pestré, leč usměrněné polyfonie hlasů, kterými se buddhistická tradice šířila jak poblíž rodišť asijských "rodinných" příslušníků, tak během nekončící české, respektive evropské návštěvy. A stejně jako v případě hry na tichou poštu klade i tato kniha důraz na předěly, díky kterým o to lépe vyniknou skryté proudy v kontinuu.

Garant programu docent Jakub Češka pro média:
- Debata Českého rozhlasu: „ O Nesnesitelné lehkosti bytí a Nesmrtelnosti “
- Text pro magazín Forum UK: „ Setkání s Kunderou byla inspirativní a bytostně lidská “
- Rozhovor pro Seznam Zprávy: „ Jakub Češka: Neexistuje nikdo, kdo by mohl na Kunderu navázat “

Tváře programu

doc. Jakub Češka, Ph.D.Garant magisterského programu
Jakub Češka (*1971) magisterské studium na Pedagogické fakultě UK v Praze (matematika/občanská výchovy) zakončil roku 1998 obhajobou diplomové práce Metafora jako potenciální násilí na skutečnosti – k pojetí románovosti v díle Milana Kundery. Na Ústavu české literatury a literární vědy FF UK absolvoval r. 2004 obhajobou disertační práce Království motivů, motivická analýza románů Milana Kundery. Habilitován byl roku 2014 v oboru Teorie literatury na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci prací Roland Barthes: Zotročený mýtus. Zaměřuje se na interpretaci prózy, věnuje se francouzské naratologii s přesahem do ruského formalismu, českému strukturalismu a teorii fikčních světů. Mezi setrvalé zájmy patří literární dílo Milana Kundery a Bohumila Hrabala a sémiotická esejistika Rolanda Barthese.
prof. PhDr. Miroslav Marcelli, CSc.Garant doktorského studia
Filozof a překladatel Miroslav Marcelli je garantem doktorského studia Sémiotika a filosofie komunikace a vyučujícím stěžejních povinných předmětů na magisterském oboru Elektronická kultura a sémiotika. Kromě FHS UK působí také na Katedře filozofie a dějin filozofie na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Ve své badatelské činnosti se zaměřuje na dějiny filozofie a současnou filozofii, na sémiotiku a teorii argumetnace. Překládá z francouzštiny, angličtiny a němčiny, přeložil práce M. Foucaulta, R. Barthese, J. Piageta, G. Deleuze aj. Absolvoval několik studijních a výzkumných pobytů v zahraničí (Visiting Fellow na Magdalen College v Oxfordu, hostující docent na Université Blaise Pascal v Clermont-Ferrand aj.). Působí v redakcích časopisů Filozofia, Filosofický časopis a Anthropos.
Mgr. Ľudmila Lacková, Ph.D. et Ph.DVyučující
Působí jako členka výkonné rady ISBS (International Society for Biosemiotic Studies) a jako zástupkyně ředitele ISI (International Semiotics Institute). Je šéfredaktorkou časopisu Linguistic Frontiers (De Gruyter Open) a členkou redakční rady časopisu Biosemiotics (Springer). Působí rovněž v redakci knižní řady Numanities: Arts and Humanities in Progress (Springer). Její první samostatná monografie věnovaná uplatnění Peirceovy sémiotiky v současném výzkumu v biologii a v lingvistice vyšla v prosinci 2024 pod názvem Language of Life: A Peircean Approach to Living Organisms.

Absolvovala postdoktorský badatelský pobyt na Institute for Studies in Pragmaticism na Texas Tech University. Dvojí doktorát získala na Univerzitě Palackého a na Boloňské univerzitě. Ve svém současném výzkumu se věnuje kognitivní sémiotice a biosémiotice ve vztahu k digitálním komunikačním technologiím, biosémiotickému přístupu k umělé inteligenci, sémiotice medicíny a sémiotice marketingu.
Mgr. Ondřej Váša, Ph.D.Vyučující
Ondřej Váša (*1979) vystudoval Fakultu humanitních studií (2003) a obor filozofie na Ústavu filozofie a religionistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (2008), kde rovněž obhájil dizertační práci „Zwischenraum a Denkraum v kontextu motivů vznesení a pádu v obrazovém atlase Mnémosyné Abyho M. Warburga“ (2017). Specializuje se na vzájemné prolínání filozofie, umění a vědy, jeho nejvlastnějším badatelským zájmem je pak Hansem Blumenbergem formulovaná astronoetika, zaměřená na obraznost a „existenciály“ moderní astronomie a astronautiky. Na katedře se věnuje výuce ikonologie v kontextu digitální současnosti.
Mgr. Martin Švantner, Ph.D.Vyučující
Martin Švantner, PhD (*1982) vystudoval politologii (FF ZČU), filosofii a sémiotiku (FF UK, FHS UK) a antropologii (FHS UK). Jeho hlavním zájmem je obecná sémiotika, dějiny sémiotiky, sémiotikou ovlivněná teorie rétoriky, sémiotika hudby, kognitivní sémiotika, současná sociální teorie a filosofie a dílo C. S. Peirce. Pracoval jako novinář v českých tiskových agenturách, jako specialista na internetové kampaně a jako výzkumník v Centru pro historii a filosofii vědy při FF ZČU. Působí jako výzkumník na IPS FSV UK (výzkumným tématem je význam hybridních revolučních aktérů v mezinárodní politice). Jako hostující vyučující přednášel na Metropolitní univerzitě v Oslu a na Univerzitě v Boloni. Zúčastnil se řady mezinárodních sémiotických konferencí. Je spoluautorem kapitol věnovaných dějinám sémiotiky v rámci vznikajícího mezinárodního čtyřsvazkového kompendia pro sémiotiku (Bloomsbury).
Mgr. Irena Řehořová, Ph.D.Vyučující
Irena Řehořová (*1980) absolvovala magisterský program Mediální a komunikační studia na Fakultě humanitních studií a doktorské studium oboru sociologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Dlouhodobě se zabývá problematikou kulturní paměti, studiem vizuální kultury a (nových) médií. Těmto tématům se věnuje i v rámci předmětů vyučovaných na katedře.
prof. Mgr. Lucie Doležalová, M.A., Ph.D.Vyučující
Oborové zaměření profesorky Lucie Dolažalové pokrývá středověkou latinskou literaturu, práci s rukopisy, mnemotechniku a umění paměti, středověkou parodii a pozdně středověkou zbožnost. Na programu Elektronická kultura a sémiotika vyučuje kurzy Bible jako velký kód literatury a Latinská rétorika.
doc. Mgr. Josef Fulka, Ph.D.Vyučující
Zaměřuje se na filosofii osmnáctého a dvacátého století, literární teorii, teorii psychoanalýzy, lingvistiku znakových jazyků.
?
Často kladené dotazy
?• Jak často v týdnu probíhá výuka?

?Výuka povinných kurzů je obvykle rozvržena do tří dnů. V závislosti na tom, jaké povinně volitelné kurzy si zaregistrujete, může výuka probíhat i čtyřikrát v týdnu, resp. může být intenzita výuky

během tří dnů různá. Výuka má většinou formu přednášky a semináře a předpokládá tedy aktivní účast a průběžnou práci během semestru.

• Existuje modelový přijímačkový test?

Modelový přijímačkový test nemáme. Otázky v testu vždy vycházejí ze zadané literatury a směřují k přiblížení vybraného pojmu nebo teorie.

• Můžou uchazeči psát přijímací test ve slovenštině?

Ano, přijímací zkoušku je možné vypracovat jak v českém, tak ve slovenském jazyce.

• Je literatura k přijímačkám dostupná online? (Případně kde?)

Knihy Víta Gvoždiaka Základy sémiotiky I. a II. jsou legálně dostupné k volnému stažení zde a zde .

• Je u vás výuka v cizím jazyce povinná? Jaká úroveň jazyka se vyžaduje?

Výuku vybraných povinně volitelných a volitelných předmětů je možné absolvovat v cizím jazyce (zejména v angličtině), nejedná se ale o povinnou součást studia. Při nástupu do studia se nicméně předpokládá, že studující jsou schopni pracovat s odbornou literaturou v angličtině, případně i dalších světových jazycích.

• Kolik povinně volitelných předmětů se doporučuje si zapsat v prvním semestru?

V prvním semestru by podle doporučeného průchodu studijním plánem měli studující absolvovat zejména povinné kurzy. Proto doporučujeme zapsat si s přihlédnutím k Vašim časovým možnostem na začátku studia např. jeden až tři povinně volitelné předměty. Větší prostor pro plnění povinně volitelných kurzů naopak nastává ve druhém ročníku.

• Vyžaduje se při studiu povinná praxe?

Mnoho studujících již během studia pracuje na odborných pozicích, nejedná se nicméně o povinnou součást studijního plánu programu.

• Jaké může být uplatnění absolventů vašeho programu?

Naši absolventi a absolventky jsou schopni fundovaně vstupovat do odborných i popularizačních debat, ať již se týkají mediálních kauz, reklamních či předvolebních kampaní, nových kulturních fenoménů, ale i prostého zpravodajství. Své komplexní porozumění medialitě uplatňují jako mediální či kulturní analytici a analytičky, učitelé mediální gramotnosti, případně pracují na tvůrčích pozicích např. v souvislosti s přípravou reklamních či volebních kampaní nebo marketingových a propagačních strategií. V neposlední řadě pak mnoho z našich absolventek a absolventů nachází uplatnění v akademické sféře jak na badatelských, tak na pedagogických pozicích.

• Jaká vydání přijímačkové literatury jsou akceptovatelná?

Mytologie R. Barthesa vyšly v několika českých vydáních – viz např. katalog Národní knihovny. Akceptovatelné je kterékoli z nich.

• Kde najdu studijní plán a aktuální přehled kurzů?

Studijní plán je k dispozici na hlavních stránkách programu . Přehled všech kurzů, které jsou na programu aktuálně otevřené, je dostupný ve Studijním informačním systému .

Přijímací řízení

Přijímací zkouška je jednokolová a spočívá v oborovém písemném testu z požadované literatury:
BARTHES, R.: Mytologie. Praha: Dokořán, 2004.

Na vypracování přijímací zkoušky je vymezeno 60 minut. Elektronické ani tištěné pomůcky nejsou povoleny. Hodnotí se věcná správnost a obsahová přiměřenost vzhledem k předepsané literatuře.

Detailní informace o přijímacím řízení jsou k dispozici <B>ve Studijním informačním systému, tamtéž můžete podat přihlášku ke studiu.

Kontakt

Garant programu
 doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.
jakub.ceska@fhs.cuni.cz
kancelář 2.19
Konzultační hodiny: viz SIS

Tajemnice programu
Bc. Mária Juríková
maria.jurikova@fhs.cuni.cz
kancelář 2.19
Konzultační hodiny: v současné době po domluvě e-mailem

Stránka programu EKS na Facebooku .